

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 515.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796475342112/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- Durchlauchtigkeit: højhed (durchleuchtig; gennemsigtig!); titel anvendt i tiltale til ty. fyrster, altså en anakronisme, da det ty.(rom.) kejserrige først grundlagdes med Karl den Stores kroning i 800. – *Ducater*: guldmønter, som anvendtes i en række stater, bl.a. Da., hvor 1 dukat på komediens opførelsestid var = 2 rigsdaler, se n.t.s. 11. – *offererer*: tilbyder. – *Vølgeful*: forvansket ty.: Wohlgefallen: behag, gunst. – *Mademoiselle*: fr.: frøken. – *adresseret sig*: henvendt sig.
- 137 *Hollandske Ducater*: regnedes for jævngode med de da., se ovenf.; anakronistisk, da en selvstændig statsdannelse Holland (= Nederlandene) med egen mønt først var en kendsgerning med fredsslutningen med Spanien i 1648. – *Henseende*: hensigt. – *Skionsomhed*: dømmekraft. – *ligne (...) mod*: afveje mod. – *Raisons*: fr.: grunde, argumenter. – *Opmand*: person, som efter de impliceredes eget valg afgør en strid. – *Adriener*: folderige slæbekjoler; disse blev moderne omkr. 1700 i samfundets højere lag. – *vederfaret*: hædt. – *Ihro Durchleuchtigkeiten (...) Frauen!*: ty.: Deres højheder mine nådigste fruer; om tiltalen D. (i denne form), se n.t.s. 136. – *Ansigtighed*: komisk-forskræuet abstrakt nydannelse i precios eller *szairligs* (barok-) stil for: ansigt(ets art).
- 138 *ma Sœur*: fr.: min søster, «min godes». – *Maren Skolemesters*: kvindenavn + professionsbetegnelse i ejefald angiver hustruen til en indehaver af pågældende profession, her altså en lærerkone ved navn Maren; M.S. antyder en snerpet, overkorrekt kvinde. – *peene*: sippede, snerpede. – *I (...) Ære (...) tale med*: «I skulle mødig snakke». – *Vulcanus (...) Tæmper Retten*: Venus/Afrodite var hustru til V./Hefæistos, som hun bedrog flere gange, bl.a. med krigsguden Mars/Ares; tæmperretten var en da. domstol, oprettet i 16. årh., for ægteskabssager; på komediens opførelsestid udgjordes den (for Sjælland) af konsistorium ved Kbh.s Universitet. – *Historier (...) Mars (...) Officiærs*: se foreg. note. – *Officiærs*: officerer. – *trodses*: udfordrer (til at hævde el. bevise noget, som man mener at kunne tilbagevise). – *giøre (...) Afbigt*: bede om tilgivelse. – *Tingsstaude*: nedsættende betegnelse for advokater (prokuratorer), der bruger ufine tricks. – *gout*: fr.: smag.
- 139 *Dyd*: retsindighed og dygtighed. – *Velbaarne*: titel i tiltale til højststående (opr. og især adelige) personer. – *Documenter*: bevismateriale. – *Kjendelse*: kundskab. – *Tæring*: fortæring. – *Rdlr.*: rigsdaler, se n.t.s. 11. – *Christianshavns Kirke*: Vor Frelzers Kirke på C. i Kbh. blev (omkr. 1690) opført delvis for bøder idømt ved Højesteret, og kirken nød fortsat godt af visse bøder herfra. – *Fruentimmer (...) Trojanske Rige til Undergang*: med denne forbandelse spår Juno om den trojanske krig og dens udfald, jvf. n.t.s. 133 og 134.
- 140 *Serviteur (...) Messieurs*: fr.: ydmygste tjener, mine herrer. – *Priapi*: